

Motion till riksdagen 2016/17:3556

av **Maria Arnholm m.fl. (L)**

med anledning av skr. 2016/17:10 Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett villkor för att en jämställdhetsmyndighet inrättas är att den inte övertar det nationella uppdraget om hedersrelaterat våld och förtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nationella uppdraget om hedersrelaterat våld och förtryck hos Länsstyrelsen i Östergötland bör permanentas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en särskild funktion som nationell samordnare i fråga om hedersrelaterat våld och förtryck ska läggas hos Länsstyrelsen i Östergötland och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdraget om prostitution och människohandel för sexuella ändamål och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny jämställdhetsmyndighet inte bör ha ansvar för statsbidrag till jämställdhetsprojekt och kvinnors organisering och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett jämställdhetspolitiskt delmål om integration och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om pojkars skolresultat och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Det liberala jämställdhetsuppdraget handlar om att den enskilda människans frihet, rättigheter, ansvar och skyldigheter inte ska begränsas av kön eller föreställningar om kön. Det handlar om att frigöra individen genom att bekämpa den bristande jämställdheten och de värderingar som ligger bakom. Även om Sverige har kommit långt jämfört med andra länder finns det starka traditioner och strukturer som begränsar individens frihet och möjlighet att delta fullt ut i samhället. Insikten att denna ofrihet särskilt drabbar kvinnor och att dessa maktstrukturer måste brytas gör Liberalerna till ett feministiskt parti.

Jämställdhet är inte en fråga om tyckande, det är en fråga om kunskap. I dagens Sverige skiljer det 3,6 miljoner kronor i livsarbetsinkomst mellan en genomsnittlig man och en genomsnittlig kvinna. Kvinnor tar ut tre gånger fler föräldradagar än män. Traditionellt kvinnliga yrken präglas av lägre löner än traditionellt manliga yrken. Föreställningar om kön påverkar hur människor bemöts i sjukvård och skola. Kvinnor löper långt större risk att råka ut för grovt våld i det egna hemmet. Det tar mycket längre tid för kvinnor som invandrar till Sverige att bli självförsörjande och fullt ut etablerade i sitt nya hemland än vad det gör för män. Liberalerna utgår från dessa fakta, ser hur de drabbar individer, ser strukturerna bakom och arbetar för förändring.

En ny jämställdhetsmyndighet

På Liberalernas initiativ gav alliansregeringen till jämställdhetsutredningen (bet. SOU 2015:86) att följa upp och analysera hur jämställdheten mellan kvinnor och män har utvecklats under de senaste tio åren och bedöma måluppfyllelse och effektivitet i jämställdhetspolitiken och dess genomförande. Utredningens förslag om att inrätta en jämställdhetsmyndighet var något som välkomnades av Liberalerna. Vi har själva pekat på de fördelar för jämställdhetsarbetet som skulle kunna uppnås om det på samma sätt som för andra centrala politikområden finns en myndighet som fungerar som regeringens expertorgan med särskilt ansvar för att följa och analysera utvecklingen och samordna det statliga arbetet.

Rätt utformad skulle en jämställdhetsmyndighet kunna bidra till att effektivare driva jämställdhetsarbetet framåt. Den utformning som regeringen redogör för i skrivelsen inger däremot stor oro.

Vår allvarligaste invändning riktar sig mot regeringens plan att flytta det nationella uppdraget om hedersrelaterat våld och förtryck, som i dag ligger vid Länsstyrelsen i Östergötlands län, till den nya jämställdhetsmyndigheten. Som regeringen själv konstaterar avsåg jämställdhetsutredningens myndighetsförslag en expertmyndighet med huvudfokus på uppföljning, analys, samordning och stöd. Uppdraget som rör hedersrelaterat våld och förtryck innehåller däremot i hög grad rent operativt arbete, bl.a. en stödtelefon. Att knyta ett direkt operativt uppdrag till en instans som i övrigt fungerar som expertmyndighet vore en mycket olycklig sammanblandning som skulle skada myndigheten i båda dessa roller.

Vidare finns fler dimensioner bakom det hedersrelaterade våldet och förtrycket än enbart jämställdhetsdimensionen. Denna är visserligen central för förståelsen av mekanismerna bakom detta våld och förtryck, men bilden måste kompletteras med andra aspekter och frågan är i själva verket tvärssektoriell.

Det hedersrelaterade förtrycket som en ung människa utsätts för inom sin egen familj har förvisso sin grund i patriarkala värderingar som är starkt knutna till föreställningar om manligt och kvinnligt, men förtrycket tar sig inte sällan uttryck i form av båda föräldrarnas övergrepp mot sitt barn. Maktrelationen mellan föräldrar och barn kan då vara viktigare i den akuta situationen än den jämställdhetspolitiska dimensionen. Vidare kan hedersrelaterade brott även begås mot hbtq-personer som förväntas underordna sig familjens förväntningar vad gäller levnadssätt och val av partner. Det underliggande motivet handlar då inte primärt om synen på jämställdhet utan om homo-, bi- eller transofobiska värderingar.

De konkreta handlingarna utgörs i sin tur av mer eller mindre grova brott som det är en polisär fråga att hindra och att lagföra. Om förtrycket riktar sig mot en ung person kan socialtjänsten behöva ingripa, till exempel med omhändertaganden enligt LVU. Om barnet förs till ett annat land för att exempelvis giftas bort mot sin vilja kommer internationellt rättsliga frågor i fokus och utrikesdepartementet kan behöva kopplas in. Handlar det om hedersfrågor som uppmärksammas i samband med mottagandet av asylsökande och flyktingars etablering i Sverige är detta något som både Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och kommunen behöver uppmärksamma.

Allt detta visar att det operativa arbetet för att samordna samhällets insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck handlar om ett konkret arbete som rör sig över många olika samhällssektorer. Det är väsensskilt från de övriga uppgifter som kommer att åvila en jämställdhetsmyndighet. Liberalerna menar därför att det är direkt olämpligt att flytta ansvaret för hedersrelaterat våld och förtryck från Länsstyrelsen i Östergötlands län till den nya myndigheten.

Länsstyrelsen i Östergötland och dess kompetensteam har gedigen kunskap och erfarenhet som måste tas tillvara. Därför vill vi inrätta en permanent och särskild nationell samordning av hedersfrågorna. Regeringen går i motsatt riktning och dess förslag riskerar att splittra och skada den verksamhet som nu har byggts upp, vilket också flera remissinstanser pekat på.

Det behövs en kraftig förstärkning av det allmännas insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck. Liberalerna vill se en satsning om en halv miljard kronor under fyra år för att stärka och permanenta arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa medel innebär en bred ambitionshöjning som ska få genomslag i hela samhället och som innebär ökat skydd till utsatta, kompetenssatsningar i olika samhällssektorer och ökat stöd till organisationer. Vi vill också skärpa lagstiftningen på området, bl.a. genom en "lex Fadime", dvs. att brott med hedersrelaterade motiv ska bedömas strängare vid straffmätningen. För en uttömmande beskrivning av Liberalernas politik på området hänvisar vi till vår partimotion 2016/17:1078.

Vi instämmer därför i den kritik som framkommit från remissinstanser mot idén att flytta uppdraget om hedersrelaterat våld och förtryck till en ny jämställdhetsmyndighet. Om regeringen står fast vid att uppdraget ska knytas till den nya myndigheten kan Liberalerna inte stödja inrättandet av myndigheten.

Regeringen vill även flytta uppdraget om prostitution och människohandel för sexuella ändamål från Länsstyrelsen i Stockholm till den nya jämställdhetsmyndigheten. Motsvarande kritik kan riktas även mot detta förslag. Som regeringen själv konstaterar har detta uppdrag sedan 2013 utvidgats till även att omfatta människohandel för andra ändamål än sexuella. Det innebär att exploatering för avlägsnande av organ, krigstjänst, tvångsarbete eller annan verksamhet i en situation som innebär nödläge för den utsatte ingår i länsstyrelsens uppdrag. Regeringen anger i skrivelsen (s. 102) att frågor som rör

människohandel är ”gränsöverskridande i flera avseenden och regeringen anser därför att arbetet med frågorna även fortsatt bör bedrivas samordnat och sammanhållet”.

Kontentan av detta är att regeringen vill att arbetet mot exploatering i form av organhandel, tvångsarbete och tvångsvärning till krigstjänst ska samordnas av en jämställdhetsmyndighet. Det är ett vårdslöst sätt att handskas med en komplex och sårbar verksamhet. Regeringen medger visserligen att det kommer att uppstå störningar när uppgifterna flyttas, men uttrycker förhoppningen att ”sådana tillfälliga problem” uppvägs av ”de långsiktiga fördelar som ges av att uppgifterna permanentas och hålls samman med övriga uppgifter inom jämställdhetspolitiken”.

Om gjorda analyser hade pekat entydigt i den riktningen hade vi haft viss förståelse för regeringens synsätt. Detta är dock inte fallet. Så sent som i september 2016 redovisade Statskontoret ett regeringsuppdrag om att analysera vissa av de nationella uppdragen om mäns våld mot kvinnor, nämligen de nationella uppdrag som Socialstyrelsen, Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid), Länsstyrelsen i Stockholms län och Länsstyrelsen i Östergötlands län har på delmålsområdet mäns våld mot kvinnor (rapport 2016:21). Statskontorets slutsats är följande:

”Statskontoret har inte identifierat några större problem vad gäller roll- eller ansvarsfördelningen mellan de fyra myndigheterna. Vi ser därför inget behov av att regeringen förändrar organisationen och ansvarsfördelningen. [...] Statskontoret har utgått från att förändringar i organisation och ansvarsfördelning kan vara motiverade om det finns större rollfördelningsproblem eller betydande brister i verksamheterna. Vi har inte sett tecken på någotdera i denna utredning.

Däremot kan vi se flera risker med en omorganisering på kort till medellång sikt. Framförallt finns det en stor risk för kompetensförlust som i förlängningen riskerar att drabba dem som är utsatta för våld eller hot om våld. Vi menar också att det är svårt att åstadkomma en fullt ut effektiv och ändamålsenlig organisation på ett tvärsektorielt område som jämställdhetsområdet. [...]

Statskontoret föreslår ingen förändring i regeringens styrning vad gäller organisationen och ansvarsfördelningen mellan de fyra myndigheterna. [...] Mot bakgrund av Statskontorets tidigare utvärderingar av omorganisationer och sammanslagningar ser vi flera risker på kort till medellång sikt med att förändra organisationen och ansvarsfördelningen för de fyra myndigheternas uppdrag. [...] Statskontoret kan inte se att vinsterna med en eventuell förändring av ansvaret för frågorna överväger dessa risker, åtminstone inte på kort sikt. För att en förändrad organisation och ansvarsfördelning ska vara motiverad menar vi också att det bör finnas betydande brister i verksamheterna eller större rollfördelningsproblem. *Vi har inte sett tecken på något av detta i vår utredning.*” (Vår kursivering.)

Även i övrigt har Liberalerna invändningar mot regeringens förslag avseende myndighetens uppdrag. Bland annat är det olämpligt att ge den nya myndigheten i uppdrag att fördela statsbidrag till jämställdhetsprojekt och kvinnors organisering. Att en myndighet fördelar projektbidrag och verksamhetsstöd inom ett relativt sammanhållet område där myndigheten också har till uppgift att följa upp, analysera och samordna riskerar att skapa oönskad maktkoncentration och byråkratiska s.k. järntrianglar i form av intressebindningar mellan aktörer.

Vi anser därför att den myndighet som har till särskild uppgift att svara för statlig bidragsgivning till civilsamhället och följa upp hur medlen används, dvs. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, ska göra det även inom detta samhällsområde.

Sammanfattningsvis har regeringen inte redovisat hållbara skäl till att göra en så radikal omflyttning av uppgifter inom jämställdhetspolitikens område som föreslås i skrivelsen. Det går inte att frigöra sig från misstanken att det bakomliggande skälet inte är verksamhetsrelaterat, utan statsfinansiellt, och att regeringens förhoppning är att finansieringen av befintliga verksamheter kommer att kunna delbekosta den nya myndigheten genom synergieffekter. Regeringens bedömningar i avsnitt 7.2 uttrycker stora förhoppningar om att det kommer att uppstå stora samordningsvinster vad gäller allt från kunskapsstöd, analys, uppföljning och samordning till information, kommunikation och administration. Detta är enligt vår bedömning inte ett trovärdigt resonemang. Tvärtom anser vi att risken är uppenbar att den finansiering som i dag ges till respektive verksamheter vid t.ex. länsstyrelserna i Stockholm och Östergötland kommer att användas till jämställdhetsmyndighetens allmänna verksamhet, och att viktiga uppdrag därmed dräneras på resurser. Detta kan vi inte acceptera.

Nytt delmål om integration

En av Sveriges allra största utmaningar är integrationen. Liberalerna anser att det är beklagligt att regeringens förslag till förändrad målstruktur för jämställdhetspolitiken inte är utformat på ett sätt som lyfter fram de alarmerande skillnaderna mellan könen vad gäller nyanländas möjligheter att etablera sig i det nya landet. Skillnaderna syns på alla samhällsområden, från skola till arbetsmarknad, från föräldraskap till pensioner.

I en tid när migrationen ligger på historiskt höga nivåer, samtidigt som skillnaderna i etableringsprocessen är så stora mellan kvinnor och män, måste integrationsperspektivet synas mycket tydligare i jämställdhetspolitiken. Regeringens jämställdhetskrivelse förbiser integrationen som den centrala samhällsuppgift den är, och regeringen nöjer sig därmed med en relativt försiktig justering av de jämställdhetspolitiska delmålen.

För att synliggöra jämställdhet i integrationen som en prioriterad uppgift inom jämställdhetspolitik föreslår Liberalerna därför ett nytt delmål om integration, förslagsvis uttryckt på följande vis: ”Kvinnor och män, flickor och pojkar som invandrar ska mötas av samma förväntningar på alla områden i det svenska samhället och ha samma rättigheter och möjligheter att skapa sig ett självständigt liv i Sverige.”

I Sverige förvärvsarbetar kvinnor i hög utsträckning. Men alltför många utrikes födda kvinnor, framför allt de som kommer som asylsökande eller anhöriginvandrare, saknar i dag jobb och egen lön. Flera av transfererings- och stödsystemen skapar inlåsnings effekter, vilket håller kvar många kvinnor i hemmet och i bidragsberoende.

Utrikes födda män kommer snabbare in på arbetsmarknaden än utrikes födda kvinnor. Det tar 9–11 år från mottagande tills hälften av kvinnorna har etablerat sig på arbetsmarknaden. För män är motsvande siffra 3–7 år. En viktig orsak är att nyanlända kvinnor i mindre omfattning deltar i olika arbetsförberedande insatser jämfört med män. De registreras senare hos Arbetsförmedlingen och påbörjar sfi senare än män. Ju längre tid det tar innan en person är inskriven hos Arbetsförmedlingen desto mer försenas inträdet på arbetsmarknaden.

Även utrikes födda kvinnor ska i högre utsträckning få en egen lön att leva på, vilket ökar kvinnors självständighet både gentemot samhället och sin partner. Vi vill se ett tydligare fokus på att snabbare få in fler nyanlända kvinnor på arbetsmarknaden. Kvinnor och män måste mötas av samma förväntningar och krav på att jobba, och svenska myndigheter ska inte bidra till att traditionella könsroller upprätthålls.

Arbetsförmedlingen måste ha ett tydligt uppdrag att tidigarelägga nyanlända kvinnors inträde på arbetsmarknaden.

Ekonomisk självständighet

Skillnaden i förvärvsinkomst mellan en genomsnittlig kvinna och en genomsnittlig man är påtaglig i samtliga årsklasser. Dessa skillnader beror bl.a. på en könssegregerad arbetsmarknad, där lönerna är lägre i många kvinnodominerade yrken, och på att kvinnor arbetar deltid i betydligt större utsträckning än män. Den ekonomiska ojämställdheten under arbetslivet återspeglas även i att kvinnor har väsentligt lägre genomsnittspension än män.

Tack vare alliansregeringens ekonomiska politik har kvinnor fått bättre ekonomiska förutsättningar. Längre arbetstid i kombination med jobbskatteavdraget har gett mer kvar i plånboken och inneburit en stor ekonomisk förbättring och ökad frihet för många kvinnor. Som regeringen själv redovisar i skrivelsen har kvinnors arbetstid ökat, löneskillnaderna har minskat något och arbetsmarknaden är något mindre könssegregerad än tidigare.

Men det finns mer kvar att göra, och lönefrågan står högt på Liberalernas agenda. Vi vill fortsätta arbeta för att sluta inkomstgapet mellan kvinnor och män. Det handlar bl.a. om att fortsätta höja lönerna för lärare, sjuksköterskor och andra kvalificerade kvinnodominerade yrken i offentlig sektor.

Vi noterar med oro att företagarperspektivet är starkt nedtonat i den jämställdhetspolitiska skrivelsen. Detta riskerar att befästa könsstereotypa föreställningar där företagande och entreprenörskap förknippas med män, medan kvinnor i första hand ses som anställda.

Om regeringen går vidare med ett lagförslag om att kraftigt försämra villkoren för privata alternativ i välfärdssektorn, i enlighet med vad som nyligen föreslagits av den s.k. Välfärdsutredningen (bet. SOU 2016:78), skulle detta vara ett direkt angrepp mot en av de företagssektorer där det kvinnliga företagandet är särskilt starkt. Denna fråga lyser dock med sin frånvaro i skrivelsen, och detta trots att en lagstiftning som försvårar för privata utförare i välfärdssektorn skulle ha påtagligt negativa effekter för företagandet i en kvinnodominerad bransch med relativt hög andel kvinnliga företagare och kvinnor i företagsledande ställning.

Bristen på kvinnor i näringslivets högsta positioner är ett betydande maktproblem som inte kan accepteras. Vilka personer som sitter i en bolagsstyrelse är ytterst ett ägaransvar. Respekten för företagsägarnas frihet att själva bestämma över styrelsens sammansättning ska bestå. Detta är inte detsamma som att det vore ointressant vilken könsfördelning som finns i styrelserna, men det påverkar vilka metoder som bör användas för att uppnå jämställda styrelser.

Till exempel välkomnar Liberalerna att allt fler ägare frivilligt tillämpar en kvoteringsprincip. Detta ligger i linje med principen om ägaransvar, och det avspeglas också i den kod för bolagsstyrning som utarbetats av Kollegiet för svensk bolagsstyrning och som uppdaterades med nya jämställdhetsregler 2014. Bland annat står det att bolagens valberedningar särskilt ska eftersträva jämn könsfördelning och motivera sitt förslag mot bakgrund av den principen. Kollegiet har också uttalat att ägarna måste påskynda utvecklingen mot ca 40 procents andel för det minst företrädda könet sammantaget i börsbolagens styrelser 2020, och att de stora bolagen till 2017 i genomsnitt bör ha nått ca 35 procent och de mindre närmast sig 30 procent. Den senaste

statistiken visar att andelen kvinnor bland stämموvalda ledamöter ökat till 36 procent bland storföretag. Det är fortfarande långt från en jämställd fördelning, men är en utveckling som nu tydligt går åt rätt håll. Hittills pekar alltså utvecklingen på att näringslivets egen tidsplan för att uppnå jämn könsfördelning följs. I detta läge anser Liberalerna det vara uteslutet att överväga lagstiftning. Liberalerna kommer därför inte att stödja något lagförslag som reglerar könsfördelning i privata bolagsstyrelser. För det konkreta yrkandet i denna del hänvisar Liberalerna till kommittémotion 2016/17:3473.

Andelen kvinnor och män i en privat bolagsstyrelse är en fråga där ägarna måste ta sitt ansvar. Den ska inte läggas i statens händer att bestämma. På motsvarande sätt är det LO:s medlemmar och inte staten som ska avgöra könsfördelningen i LO:s styrelse, för att jämföra med en annan betydelsefull privat samhällsaktör med ojämn könsfördelning i sin högsta ledning.

Jämställd utbildning

Liberalerna välkomnar att det införs nya jämställdhetspolitiska delmål om hälsa respektive utbildning. Detta ligger väl i linje med vår egen politik och med de jämställdhetspolitiska insatser som Liberalerna ansvarade för under alliansregeringen. Vad gäller delmålet om utbildning vill vi dock markera vår oro över att regeringen i redovisningen av sin bedömning har ett alltför snävt perspektiv på frågan. Vi delar analysen att en jämställd utbildning handlar om att alla individer oavsett kön ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller studieval, utbildning och personlig utveckling (med utgångspunkt i vad som skrivs i 2010 års skollag och nu gällande läroplaner för utbildningsväsendets olika delar). Däremot anser vi att regeringen i alltför liten grad uppmärksammar ett av de mest påtagliga resultaten av den bristande jämställdheten, nämligen pojkars påtagligt sämre kunskapsresultat. Vi menar att detta är en felbedömning.

Den bristande jämställdheten i utbildningsväsendet drabbar både pojkar och flickor, och bristerna tar sig olika uttryck. Att pojkars kunskapsresultat sedan lång tid har legat väsentligt lägre än flickors måste ses som en huvudutmaning inom jämställdhetspolitiken. Lägre kunskaper på grund av könsbundna föreställningar och socialt tryck gör att pojkar och unga män blir sämre rustade med de förmågor och färdigheter som de behöver i vuxenlivet. För att motverka detta och bryta den antipluggkultur som vuxit fram bland pojkar behöver de könsbundna skillnaderna i förväntningar synliggöras och angripas. Dessa förväntningar finns från vuxenvärlden och reproduceras skolelever emellan på ett sätt som håller tillbaka många pojkar i deras kunskapsutveckling. Att förbättra pojkars skolresultat och på så vis motverka de könsrelaterade kunskapsklyftorna i skolan måste lyftas fram som en särskild uppgift inom delmålet jämställd utbildning.

Mäns våld mot kvinnor

Den nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor som ingår som ett särskilt kapitel i regeringens skrivelse ger en tämligen övergripande redovisning av åtgärder som i huvudsak har varit kända sedan tidigare. Däremot missar regeringen möjligheten att ge tydliga besked om ett antal reformer som skulle ha stor betydelse på området.

Våld i nära relationer och sexualbrott begås av både män och kvinnor, förekommer i både olikkönade och samkönade relationer och kan ha både kvinnor och män som offer. Men de flesta förövarna är män, och de flesta offer är kvinnor. Denna genusdimension är central för att förstå orsakerna till att våldet fördelar sig som det gör, och den är också central för att förstå vilka konsekvenser våldet får inte bara för det enskilda offret utan också för människors föreställningar om vad de ska vara rädda för.

Mäns våld mot kvinnor är det mest extrema uttrycket för de värderingar som upprätthåller föreställningen att kvinnors frihet och integritet är mindre värd än mäns. Fysiskt och psykiskt våld, eller hot om våld, används som medel för makt, kontroll och underordning. Därför är insatserna för att motverka våld i nära relationer och sexualbrott en av de allra mest prioriterade jämställdhetsfrågorna. Ett samhälle där individens utsatthet för våld avgörs av könet kan aldrig vara fullt ut jämställt.

Medvetenheten om denna genusdimension ska samtidigt inte osynliggöra andra former av våld i nära relationer. För den enskilda individen är våldet och kränkningen lika förödande oavsett kön. Offer för våld i samkönade relationer ska inte osynliggöras på grund av medvetet eller omedvetet heteronormativt tänkande. De brottsoffer som är män ska inte osynliggöras på grund av att de är i minoritet.

Varje brottsoffer behöver ses som den individ hen är och bemötas utifrån sin egen situation. Därför behöver insatserna till offer för våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck utformas så att inte vissa grupper står utan hjälp. Det behövs ett tydligt hbt-perspektiv, och likaså medvetenhet om att vissa brottsoffer kan vara särskilt utsatta på grund av sin personliga situation. Detta gäller bland annat äldre, personer med funktionsnedsättning samt personer med dåliga kunskaper i svenska.

Liberalerna har i riksdagens allmänna motionstid hösten 2016 presenterat en särskild motion med 20 konkreta åtgärder mot våld i nära relationer och sexualbrott. För en närmare beskrivning av våra förslag hänvisar vi till motion 2016/17:3474, varför de formella yrkandena inte upprepas här.

Vi vill bl.a. skärpa straffen vid fridskränkingsbrott och öka användningen av elektronisk fotboja, stärka hotade kvinnors rörelsefrihet genom att kraftigt utöka den fredade zonen vid kontaktförbud, införa samtyckes- och oaktsamhetsrekvisit i sexualbrottslagstiftningen och bredda stalkningslagstiftningen så att fler former av förföljelse räknas in i stalkningsbrottet. Vidare vill vi stärka det samhälleliga åtagandet för jourverksamhet genom bättre och mer långsiktig finansiering och minskad byråkrati i handläggningen av det ekonomiska stödet. Vi vill möjliggöra fler jourlägenheter och skyddade boenden samt bygga ut den nationella hjälptelefonlinjen.

Det är också angeläget att införa en möjlighet till haverikommissioner för att granska myndigheters agerande även i enskilda fall då en kvinna dödats av en närstående trots att hotbilden varit känd sedan tidigare. Socialstyrelsens s.k. dödsfallsgranskningar rör sig i dag på det övergripande planet och tar inte sikte på enskilda ärenden. Vi menar att detta måste ändras och att även myndigheters agerande i enskilda fall måste kunna utvärderas.

Maria Arnholm (L)

Fredrik Malm (L)

Christer Nylander (L)

Tina Acketoft (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Mats Persson (L)

Maria Weimer (L)